

Předpláči se

Pro Prahu: celoročně 5 zl., půlletně 2 zl. 50 kr. čtvrtletně 1 zl. 25 kr.
Pro venkov: celoročně 5 zl. 60 kr., půlletně 2 zl. 80 kr., čtvrtletně 1 zl. 14 kr.
Jednotlivá čísla prodávají se po 12 kr., jednotlivé přílohy hudby po 50 kr.
Za inseráty se platí pouze 2 kr. za řádek drobného písma.

DALIBOR.

časopis

věnovaný zájmům světské i církevní hudby a zpěvákých spolků českoslov., zároveň pak organ „Matice hudební“

s četnými přílohami hudebními.

Redaktor:

Dr. Ludevít Procházka.

Vychází každou sobotu.

Majitel:

Emanuel Starý.

Památné dni hudební.

12. pros. 1836 † Giuseppe Farinelli, sklad. op. — jakožto kapelník hl. chrámu — v Terstu.
13. „ 1738 * Jan Ant. Koželuh, sklad. — ve Velvarech.
„ 1834 * Vilém. Klaussova-Szarvádyová, výborná pianistka — v Praze.
„ 1861 † Jindřich Maršner, sklad. op. — v Drážďanech.
14. „ 1788 † Kar. Fil. Eman. Bach, sklad. — v Hamburku.
„ 1828 I. prov. Fr. Škroupovy zpěv. „Oldřich a Božena.“ — v Praze.
„ 1837 * Hynek Palla, sklad. — v Praze.
„ 1855 † hrab. Eliška Šliková, horl. mecenáška hud. umění — v Praze.
„ 1866 I. prov. Rossiniho zpěv. „Vilém Tell“ na českém divadle v Praze.
15. „ 1807 I. prov. Spontiniho zpěv. „Vestalka“ — v Paříži.
„ 1832 I. prov. Heroldovy zpěvohry „Pré aux clercs“ („Souboj“) — v Paříži.
„ 1846 † Jos. Blahák, sklad. — jakožto ředitel kůru — ve Vídni.
„ 1870 † Saverio Mercadante, op. sklad. — v Neapoli.
16. „ 1835 I. prov. Halévyho zpěv. „Blesk“ — v Paříži.
„ 1841 I. prov. oratoria „Jan Hus“ K. Loeweho — v Berlíně.
„ 1842 † Bedř. Rochlitz, hud. spis. — v Lipsku.
„ 1861 † Kar. Lipinski, výt. housl. — v Haliči.
„ 1872 † Čeněk Vinař, řed. kůru a sklad. — v Praze.
17. „ 1770 * Ludvík van Beethoven, slovní sklad. — v Bonnu.
„ 1754 * Domenico Cimarosa, sklad. op. — v Aversu v Neapolsku.
„ 1815 * G. H. Roger, slov. tenorista — v Chapelle St. Denis (blíže Paříže).
„ 1855 † J. Heller, hud. sklad. — v Praze.
„ 1864 I. prov. Gluckovy zpěv. „Orfeus a Evridika“ na českém div. v Praze.
18. „ 1786 * K. M. Weber, slov. sklad. — v Eutinu.
„ 1812 * Viktor Kazynski, sklad. litevský — ve Vilně.
„ 1870 † L. M. Gottšalk, sklad. a pian. — v Rio Janeiro.

O akordech alterovaných.

(Pokračování.)

Po předeslaném úvodu přistupujeme nyní k předmětu pravému a pojednáme nejprve o alterovaných trojzvucích. Zavoláme každý akord před svou sto-

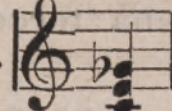
Jen frankované listy přijímají se.

Rukopisy redakci zasláné nevracejí se.

Předplatné přijímá administrace v č. 147-I. (Karlova ulice).

Dopisy týkající se redakce buďtež zaslány frankop.dru Ludevítovi Procházkovi do č. 9 v Ječné ulici.

lici soudní, každý necht přinese svou legitimaci a nějakého rukojmě. Soud přísně bude veden a pakli žádné viny na akordu předvedeném nebude nalezeno, přijmeme jej cestou právní v slabikář hudební mládeže. Hle, tu již jeden přichází s hlavou šedivou, jest to prvorozenec z celé té nešťastné rodiny.

1. Základní ton, velká terce, malá kvinta.

Podoba jeho jest nám již známa, jest to týž, o kterém se již Krüger r. 1630 zmiňuje. Pokřtěn byl akord ten teprv v 18. století, neboť u Sorgeho r. 1845 nazývá se „trias manca,*)“ my jsme jej pokřtili „durový akord s malou kvintou.“ Tappert našel pro něj jméno „hartvermindert.“ O jeho převratu Sorge praví: „Tento posud velmi málo známý sextový akord (*dis, f, h*) povstal z „trias manca“ a slouží k vyznačení zoufalství, muk a p. afektů asi tak:

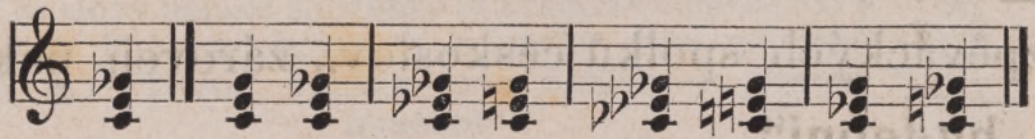

Deset let po Sorgeovi mluví Marpurg (1755) o „trias deficiens major“ a nechce se s ním nijakým způsobem smířiti. Řádný skladatel prý ho nikdy neužívá, avšak zmíniti prý se o něm musí, protože z něho mnoho dobrého vyvoditi se dá. Myslí tu Marpurg na septimový akord *h, dis, f, a*, ke kterému se vždy velmi milosrdným býti ukazuje. Pozdější legislatorové hudební zmiňují se všichni velmi povržlivým způsobem o tomto ubožáku. Z nejnovějších Marx vůbec se o něm nezmiňuje. Richter

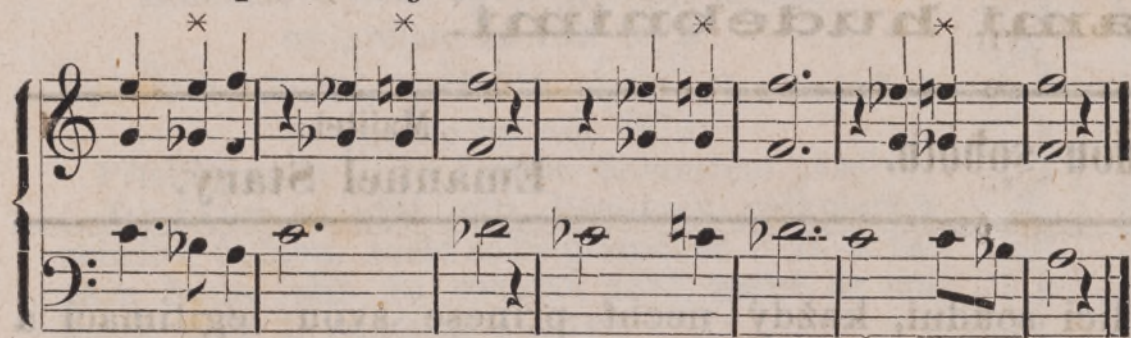
*) Blažek nazývá jej „tvrdě zmenšený trojzvuk.“ Zvonař „menší trojzvuk s velkou tercií.“

mluví toliko o „útvarech, které notami průchodnými povstávají, avšak harmonické platnosti nemají.“ Z našich theoretiků mluví o něm Zvonař, „že zní nejlépe v rozdělené poloze, kde tony *e* a *ges* nevcházejí v poměr zmenšené tercie“ a Blažek praví, že jest málo užívaný akord a že se objevuje v druhém převratu a nejspíše v skladbě tříhlasé a že bude mnohem praktičtější, když se přibere k němu malá septima.

Dosud nechali jsme jiné dosti dlouho mluvit, nuže necht' vystoupí nyní obžalovaný a povi, odkud pochází

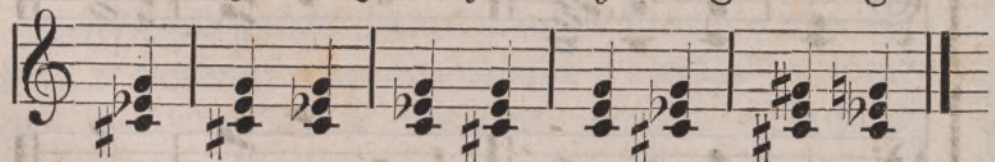
a zdali k potřebě jest.

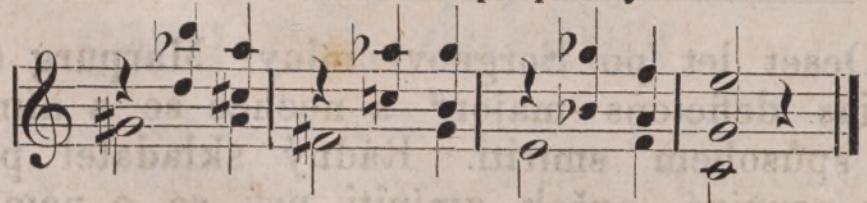
Trojzvuk se ospravedlnil, budiž přijat na milost. Hle, tu již vystupuje druhá utrápená postava, která nejvyšším rozhodnutím z praxe kdysi vyloučená byla. Prosím, jen předstupte, uhlídáme, co se dá dělati.

Dvojmnožený trojzvuk (doppeltvermindert): základní ton, zmenšená tercie, malá kvinta.

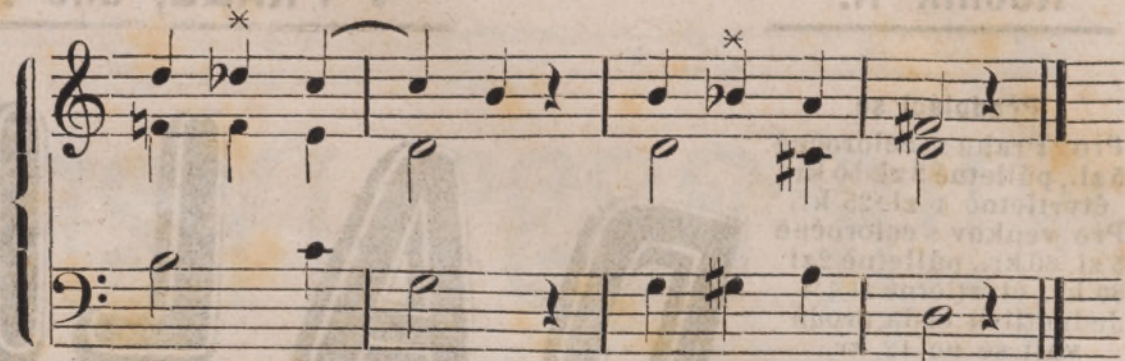
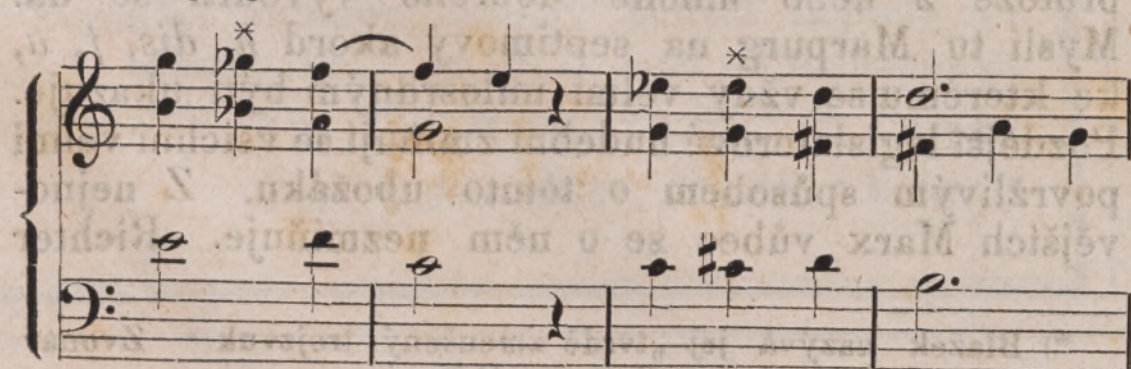
Wiedeburg miní v r. 1762: jak falešný a ohavný byl by to akord, kdyby se ke *gis* quinta minor *d* a tertia diminuta *b* přidala.“ Türk jednoduše praví v r. 1791, že „v praxi se neobjevuje.“ Žádný z těchto pánů neměl ni tušení, že první převrat akordu toho získá velké rozšíření co zvětšený sextový akord, však podivuhodným způsobem málo který z nejnovějších theoretiků chce něco o původu tohoto sextového akordu věděti. Richter ku př. upírá našemu akordu „harmonické platnosti.“ Naši harmonikové Zvonař i Blažek jej znají, ovšem že se o něm co nejužívanějším v podobě sextového akordu zmiňují. Nyní rychle jeho genealogii:

a nastoupiti může buď bez přípravy:

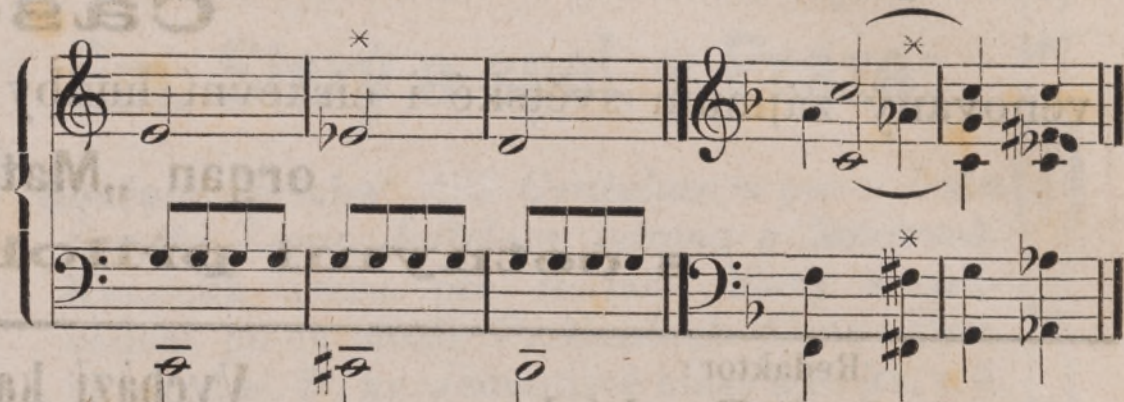
aneb s přípravou:

a příklady ze skutečnosti:

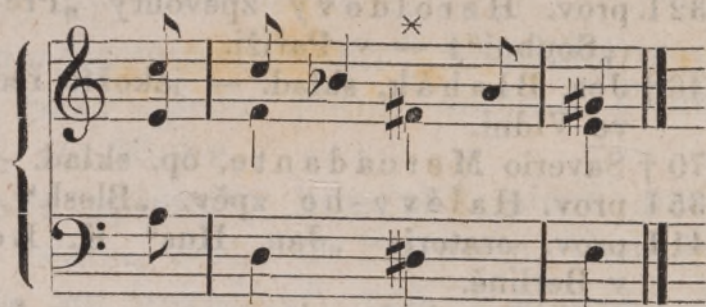
Šubert: „Winterreise“ čís. 20.

Šumann: op 66. čís. 1.

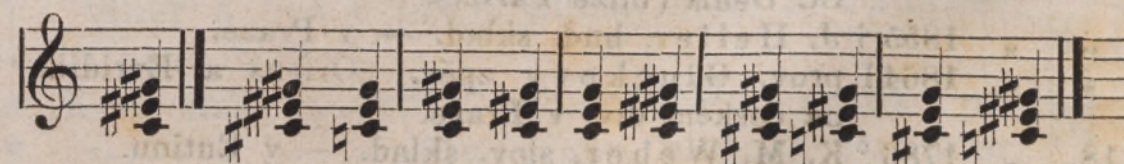

Sotva že tento trojzvuk odstupuje, již objevuje se jiný.

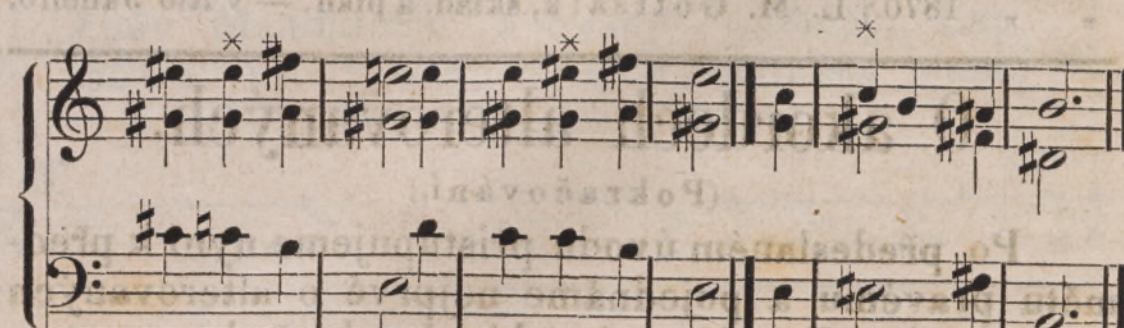
Prosím ctěné jméno? „Nemám žádného.“ Snad se spokojíte s jménem „dvojzvětšený“ trojzvuk (doppeltübermässig). Kdo ho beze všeho uslyší, mysliti bude, že jest to kvartsextový akord. Avšak nesmíme zapomenouti, že ku př. také zvětšený kvintsextový akord zní právě jako hlavní septimový a přece to nikomu nenapadlo jej s tímto stotožňovati. Türk r. 1771 zmiňuje se o něm následujícím způsobem: „Na zcela neobyčejném trojzvuku *as*, *cis*, *e* spočívá řídký sextový akord s dissonující sextou, jež bych ostatně ani neodporučil.“ Podivno, že již 11 let před tím uvádí Fil. Em. Bach pokus se zmenšenou dissonující sextou:

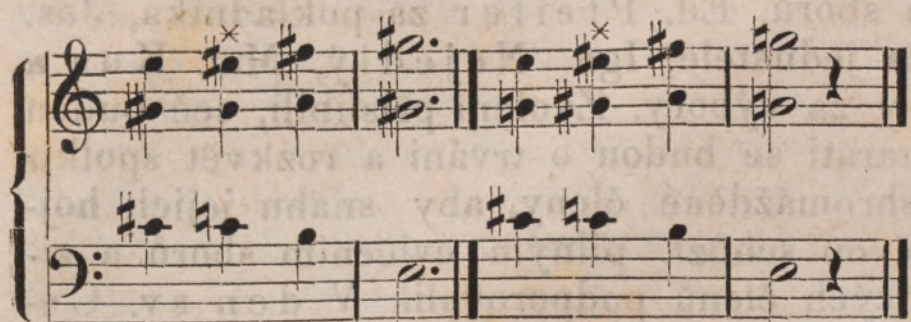

Zdá se, že theoretikové osvěteného století na akord ten úplně zapomněli. U Marxe r. 1858 jest nehodným členem trestního oddělení, které obsahuje z harmonické společnosti vyloučené smíšené akordy. Že i Zvonař i Blažek jej neznají, rozumí se samo sebou. Povstati může akord ten asi takto:

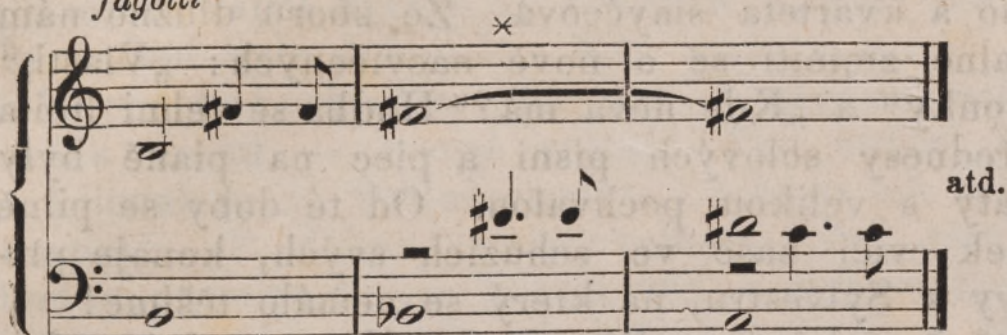

a užití se ho může:

V posavadní praxi jest sice akord ten velmi vzácným úkazem, však nalezá se již u Mozarta: v Jupiterové symfonii (v závěreční fuze):
fagotti

(Pokračování.)

Z ciziny a Rakouska.

** Prof. A. Wilhelmi koncertoval také v Berlíně a velmi se líbil, což ovšem v místě, kde Joachim vládne, mnoho znamená.

** Národní divadlo v Budapešti, ačkoliv požívá tučné subvence ročních 197.000 zl., má již nyní vzdor tomu as 40.000 zl. — deficitu!

** Pianista J. Veňavski opustí Varšavu a usadí se trvale v Petrohradě.

** Nová opera v Paříži otevřena bude následujícími piecami: Overturou k „Němé z Portici“, dvěma akty Halévyho „Židovky“, kostelní scénou Gounodova „Fausta“ a dvěma akty z „Hamleta“ od Thomase.

** Z Augspurku. (Pův. dop.) Nelze dosud mnoho Vám sdělit o zdejším ruchu hudebním, neb vystupují vážnější úkazy na počátku sezony, jako všude jinde, tak i zde jen velmi poznenáhla. Ústředím hudebního živlu jest doposud divadlo, které zde velikou péčí vynakládá na zpěvohru. Ředitel Ubrich, který sám dříve byl zpěvákem, zná sobě s vědomím znalce sestaviti výtečný ensemble, který jest statečně podporován zdejším stálým orchestrem. Bohaté město vydatnou subvencí hledí si zachovat zábavu uměleckou a návštěva četná osvěžuje síly výkonné. V řadě sólových sil vynikají manželé Siechenovi, on co „primo uomo“, ona co koloraturní a lyrická zpěvačka. Na paní Siechenovou se zajisté dosud dobře pamatuje i pražské obecenstvo, když ještě co slečna Růckaufova účinkovala při české zpěvohře. Jak líbezným a sličným svým zjevem, tak i krásným orgánem a uměleckým opanováním techniky věděla si paní Siechenová sympathie zdejšího obecenstva velmi rychle osvojiti a stala se takto miláčkem všech. Manžel její se svým plným a mužným tenorem stojí jí statně po boku a vyniká zvláště v partiích ryze dramatických, jakkoliv i jeho „Liborín“ v „Čarostřelci“ čítá se k velmi zdařilým výkonům. Zpěvohra pohybuje se v rámci velmi kosmopolitického repertoaru, jak to bývá při všech městských divadlech,

kde jináče, než při dvorních divadlech spekulativní theoremy zisku mají mocného vlivu. Režie hledí se vyznamenati poměrně slušným způsobem, tak že ve větších zpěvohrách až přes 100 statistů se potlouká po jevišti k všeobecnému úžasu sil výkonných, které se často neví kam utéci před takovým davem komparserie. Obvyklým způsobem rekrutují se zde statisté z posádky vojenské, a nad míru komické scény poskytuje vojanské reglementární komando pánů kaprálů za kulisami. Mezi tím co „Valentina“ vyznává „Raulovi“ planoucí svou lásku, neb „Selika“ hledí uprosit žárlivého „Neluska“, komanduje pan kaprál francouzské své kavalíry neb divoké své Indiany do šatny k převlékání, a ihned cupotají dle předpisu páni kavalíři neb Indiani k novým metamorfosám. Co novinka připravuje se zde Verdiho „Aida“, která se doposud pouze v Kahýře, v Paříži, v Milaně a ve Vídni provozovala. Dle prvního pohledu na partituru dá se souditi, že Verdi v této zpěvohře opustil více než kde jinde obvyklý způsob genialní mělkosti a že své v skutku vzácné dramatické nadání podrobil úsudku vytríbenějšího vkusu než dříve. Stavba četných ensemblů je mistrná a některá místa jeví takovou něžnost koncepce beze vsí lživé vášnivosti, jak asi málokdy Verdimu se podařila. Vedle těchto míst arci nám zase sem tam nějaká hudební prostopášnost zasadí notnou ránu. — V koncertní síni těší se největší oblibě koncerty, které pořádá „Oratorienverein“, jehož ředitelem jest Schletterer. Muž ten, vážený znalec dějin hudebních, spolu pak zatvrzelý odpůrce každého novějšího směru (poukazují pouze k jeho polemikám s R. Wagnerem) jest spolu ředitelem nově zde zařízené hudební školy, které se předpovídá dobrá budoucnost. Koncertní mistr Schwendemann ze Špýru jest výborná akvisice pro hudební školu, jak dokázal v jednom koncertu přednesem Bruchova koncertu pro housle. V nejbližší příštím čase uslyšíme zde též našeho krajana Zajíce (bývalého žáka pražské konservatoře), který dříve než se stal koncertním mistrem při dvorním divadle v Mannheimu, byl angažován při zdejším divadle.

K. K.

** Z Turčanského sv. Martina. (Pův. dop.) Dne 22. října b. r. uspořádal zdejší zpěvokol v matičné dvořaně besedu, při kteréž příjemně se střídaly zpěvy s deklamacemi. Provedeny byly slovenské národní písně: „Povedajú, že som ja taký, — Vyletel vták, — Ej zasial som žitko, — Nitra, milá Nitra“ v čtyřhlas uvedené p. Janem Kadavým, a „Sobota nedel'a, — Zbojnicka, — Chodí richtár po dedine, — a ta ma Bože, ta ma“ pro čtyřhlas upravené St. Fajnozem. Súčastnívní se dámy účinkovaly na první své vystoupení velmi chvalitebně. Deklamovánky „Pomatenec“ a „Nemám kedy“, jakož i divadelní představení frašky: „Predo dvermi“ od Jos. Jozefovice, kterouž vesele zakončena byla příjemná tato zábava, těšily se hojněmu zdaru. Veškerá čísla byla od obecenstva s živou pochvalou přijata; oblíbená, hluboce dojemná píseň národní „Nitra“ musela býti opakována. Všechny tyto přednesené písně s svými pů-

vodními, pro slovanského hudebníka velevýznamnými, posud ještě jen málo známými a oceněnými nápěvy náležejí k nejkrásnějším slovenským zpěvům národním, a zasluhovaly by, aby se s nimi znatelé a pěstovatelé slovanského národního zpěvu důkladněji obeznámili. Zdejší zpěvokol zasluhuje zajisté nejvřelejšího uznání, že si obral za hlavní úkol, pěstovati co nejhorlivěji slovenský národní zpěv. Přejeme mu hojného zdaru i vytrvalosti na vytknuté dráze.

Kronika zpěváckých spolků a hudebních jednot.

* * Zpěvácký spolek „Záboj“ v Rokycanech uspořádá dne 13. t. m. koncert za spoluúčinkování p. V. Kopty a p. J. Nešvery. Program ustanoven následovně: 1. „Svorný zpěv“ (unisono), mužský sbor s průvodem klavíru od K. Bendla. 2. Koncert pro housle, slož. F. Mendelssohn. a) Andante, b) Allegretto, c) Allegro. 3. Uherská rhapsodie číslo 2. od Liszta. 4. a) „Žnecká“, pro smíšený sbor od J. Nešvery. b) „Milenko drahá dobrou noc“ pro smíšený sbor od K. Bendla. 5. Houslové solo „Morceau Brillant“ od Viextempsa. 6. Humoreska (Scherzo) pro klavír od J. Nešvery. 7. „Naše zpěvy“, mužský sbor od V. Horáka. 8. „Rej čarodějnic“, houslové solo od Paganiniho. 9. „Na Moravu“, smíšený sbor od dra. Javůrka.

Pp. odběratelům „Dalibora“ oznamujeme, že premie určené za letošní ročník a sice: Směs ze zpěvohry „Lejla“ od K. Bendla, pak „Písň“ od Zd. Fibicha, jakož i obě přílohy za měsíc listopad a prosinec ku konci tohoto měsíce rozešleme. Upozorňujeme zvláště, že jen oni pp. odběratelé „Dalibora“ svrchu uvedené hudebniny obdrží, kteří za letošní ročník úplně zapravené předplatné mají.

Vydavatelstvo „Dalibora.“

Pro nával materialu odložití jsme museli referat o koncertu filharmonickém a koncertu spolku výrobního pro číslo příští.

Redakce.

* * Ze Mšena. (Pův. dop.) Zpěv. spolek zdejší odbýval dne 5. list. valnou hromadu. Jako mnohý jiný spolek v Čechách i náš „Vyšehrad“ drímal po celé léto. Každý člen přál si tudíž dovědět se, vzbudí-li jej valná hromada k nějaké činnosti; proto také bylo účastenství dosti četné. Po přečtení zprávy pokladníkovy a jednatelské byl zvolen nový výbor. Ze zprávy páně jednatelovy vysvítalo, že spolek minulého roku několikrát v zimě uspořádal zábavy, z nichž nejpríjemnější byla ona v Sylvestru a ona v posledních dnech masopustních, nejzdařilejší pak koncert v měsíci březnu odbývaný. Zpráva pokladničná byla s pochvalou přijata. Spolek vykazuje jmění v hotovosti, uložené v zdejší záložně. To přimělo pana R., že učinil návrh na zakoupení hudebních nástrojů smyčcových pro spolek, kterýž více hudebních sil čítá, z nichž by utvořiti se dal odbor instrum. hudbu pěstující. Nejprvé pomyšleno na zakoupení basy; ta měla stvrdit muziku! Také hned se objednala. — Při volbě výboru zvoleni následující páni: Fr. Matoušek za starostu, Pav. Řežný

za řiditele sborů, Ed. Pfeifer za pokladníka, Jos. Kalita za jednatele, Ign. Nejedlý, Mat. Kus a Fr. Živný za výbory. Zvolení přislíbili, seč budou s to, že starati se budou o trvání a rozkvět spolku a žádali shromážděné členy, aby snahu jejich hojnou návštěvou schůzí, pilným cvičením sborů a získáním nových členů podporovali. V den sv. Cecilie zapěl spolek v kostele při velké mši sv. co graduale a offertorium „dvě modlitby“ od K. Bendla a večer uspořádal zábavu pro členy, při níž mimo sbory předneseny byly solové písň, skladby na piano a kvarteta smyčcová. Ze sborů dlužno nám chvalně zmíniti se o nově nacvičených: „Vlasti“, „Zvonky“ a „Kde děva má?“ Hudba se velmi líbila a přednesy solových písni a piec na pianě byly přijaty s velikou pochvalou. Od té doby se pilně spolek cvičí zase ve schůzích svých, konaje přípravy k Sylvestru, na který se nemálo těšíme!

* * Z Kladna. (Pův. dopis). Náš pěvecký spolek „Budislav“ přispěl též k ulevení bídy pohořelých v Hlinsku koncertem na den sv. Cecilie k tomu účelu uspořádaným, který se těšil návštěvě přečetné. Zvláštní zajímavosti tudíž i lákavosti nabyl koncert laskavým spoluúčinkováním sil z Prahy sem zvláště k tomu účelu zavítavších. Vedlo by to příliš daleko, veškerá čísla pečlivě sestaveného programu zvláště vypočítávati, protož spokojím se tím, že plné uznání vysloviti musím jmenovanému spolku za zdařilé provedení všech sborů, z nichž především „Pochod templářů“ od Šebora s průvodem velkého orchestru, za pečlivého vedení sbormistra p. Kubáta a p. Kindla, kapelníka brandýsské horní kapely, vzbudil v obecenstvu nemalé pohnutí. K osvěžení programu zvláště přispěli houslista p. Cantani z Prahy, který veliký všemožnými technickými obtížemi přetížený koncert od Paganiniho v d-ur, jakož i balladu, a polonézu od Viextempsa a co přidavek „elegii“ od Ernsta s zřídka virtuositou přednesl, začež všeobecným uznáním odměněn byl, taktéž jeho sestra sl. Marie Cantaniová, zavděčivši se obecenstvu brillantním přednesem arie z Traviaty jakož i několika českých písni. Rovný podíl patří též osvědčenému koncertistovi p. Kam. Švarcovi z Prahy, který se zvláštní ochoty převzal průvod na klavíru k veškerým číslům. Naučili jsme se též znáti mladistvou pianistku sl. M. Pažoutovu, která k nejlepším nás nadějím opravňuje.

* * Ze Slaného. (Pův. dop.) Zpěv sp. „Dalibor“ odbýval dne 12. listop. b. r. výroční svou valnou hromadu. Z jednatelské zprávy vyjímáme následující: Spolek čítal v právě minulém roce 123 členů a sise: 7 čestných, 25 výkonných a 91 přispívajících; uspořádal 3 zábavy, 1 výlet a 1 koncert za spoluúčinkování pp. Juppy, Novotného a Šrámka z Prahy, účastnil se pak i jiných slavností místních a národních. Shromáždění přijalo zprávu jednatelskou s pochvalou, vzpomnělo vděčně zásluh neunaveného ředitele spolku p. Št. Ersta i vyslovilo díky za ochotné a laskavé účinkování v zábavách spolkových pí. K. Hemerkové a sl. Hájkové,

jakož i dámám sboru smíšeného a uložilo k návrhu p. Jandy výboru, by dostalo se daru churavému umělci p. Arnoštu Förchtgottovi ze spolkové pokladny. Do výboru byli zvoleni: Pp. Aug. Hemerka, předseda, Št. Erst, ředitel, Ig Janda, jednatel, D. Štastný, pokladník, E. Danda, archivář, Dr. Šmaus, A. Šilhan, V. Michl a V. Stejskal. Letos rozvíjí zp. sp. činnost utěšenou; dne 25. října zpíval při znovuposvěcení chrámu děkanského dva sbory od K. Bendla („Dvě modlitby“ ze sbírky „Hlahol“) a dne 5. listopadu uspořádal rekviem za V. Hála, při nichž zapěl krásné II. rekviem V. Em. Horáka. Provedení bylo dokonalé. Kéž bychom častěji slyšeli podobné skladby zaznívati v chrámu našem, avšak dosud — marné volání! Pan ředitel kůru zamiloval se do Schiedermeiera a toho se tak snadno nespustí. P. děkan je milovníkem dobré církevní hudby, proto se divíme, kterak může podobnou hudbu, jaká se u nás provádí, tak klidně poslouchat. Mluví se u nás již dlouho o reformě církevní hudby, ale ke skutku nějakému to dosud nepřišlo. A nebylo by žádné obtíže nepřemožitelné, mimo to má kůr náš dosti slušnou nadaci. — Hudební odbor obč. besedy uspořádal dne 8. listopadu hudební zábavu, při níž členové zpěv. spolku zazpívali sbory „Zlatá Praha“ od Rozkošného a „Plavci na Vltavě“ s tenorovým sólem. Sólo tenorové velmi pěkně přednesl p. Ig. Janda, člen spolku. Z orchestrálních čísel jmenujeme na prvním místě ouverturu ku zpěvohře „Zampa“ od Herolda, která byla velmi slušně provedena. Cecilská zábava, jejížto program byl v těchto listech uveřejněn, vydařila se úplně. Dvojzpěv „Poslové“ musel být pro nepředvídané překážky vnechán. Sbory, jakož i sólový čtverozpěv „Slza“ byly velmi slušně provedeny a přijaty s pochvalou. — Další činnosti zpěv. spolku voláme srdečně „Na zdar.“ —

Zprávy z Prahy a z venkova.

* *B. Smetana* dokončil tyto dny opět symfonickou skladbu „Vltava“, a přikročiti nyní hodlá k nové práci orchestrální, v nížto vylíčiti chce, co zaznívá z české písně a českého tance. Nový to doklad, jak pokračuje slovutný mistr náš vždy usilovněji směrem ryze národním. Kéž nám podobných děl ještě hojně ustředí plodný jeho genius!

* Dne 26. a 27. t. m. uspořádá Pavlína Luccová ve spolku s některými umělci vídeňskými na Žofině dva koncerty, které již nyní se ohlašují na rozích.

* *Ludv. Breitner*, pražskému obecnstvu již od loňska jakož i z 1. letošního koncertu koservatoře co nejchvalněji známý pianista, uspořádal den 5. t. m. v sále konviktském samostatný koncert, v němž opětně osvědčil se co dokonalý virtuos v nejlepším smyslu slova. Technika jeho jest v každém ohledu v skutku oslňující, vřelost přednesu úchvatná a pojmutí samostatné, vždy ryze umělecké, ač ovšem někdy od běžné tradice poněkud se odchylující. Zejména

pak volba přednešených skladeb i podobným produkcím přiměřenější místnost sálu konviktského poskytly tentokrát ctěnému umělci příležitost k odstínování co nejjemnějšímu, jakkoliv i nejbouřlivější výšleh bujaré síly mladistvé nikdy u něho nepostrádal rázu ušlechtilého. Koncertista hrál společně s p. Cantanim (na místě ochuravělého p. prof. Benevice) první tři věty z Goldmarkovy suity s doprovázením smyčcového kvarteta (v houslových hlasech dvojnásobně obsazeného), „Serenadu a Allegro giocoso“ od Mendelssohna; sám pak Chopinovu sonatu do *b-mol*, „Památní lístek“ od Kirchnera, „Praeludium“ od Mendelssohna, „Gavottu“ od Glucka, „Am Springbrunnen“ od Šumanna, polonéz č. 3. od Chopina a z Lisztových *Soirées de Viennne* č. 4. Goldmarkova „suity“ jest skladba plná hlubokého důmyslu a na nejmodernějších základech co nejduchaplněji zosnovaná i zároveň nevšední vniterností výrazu bezprostředně jímající. Nelze však schvalovati, že dílo podáno bylo jen kusé. Tohotéž želeť bylo při démonicky rozhárané sonatě Chopinově, kteráž v tiše dozívajícím smutečném pochodu zajisté nemůže naléztí přiměřeného zakončení. Mimo to zpívala pí. Fišerová (pražskému obecnstvu již od dřívějška známá slč. Peklova) mělkou romanci o dítěti hladem umírajícím od Donizettiho, romanci „Il surtraffito“ od svého učitele p. de Grandi, a Ardittiho valčík „L'estasi“. Jak patrně volba to rozhodně nešťastná, kteráž na úplném neúspěchu této části programu stejného podílu musela míti jako naprosto chybné vzdělání hlasu (jinak dosti zvučného i objemného to mezzosopranu) i přehnaný přednes pěvkyně. — Koncert byl dosti čteně navštíven a obecnstvo vyznamenávalo pana koncertistu častou a hlučnou pochvalou.

—ř—

* Výtečný náš *P. Pavel Křížkovský*, první buditel a obnovitel posvátného zpěvu na Moravě, který, jak známo, nejprve v Brně, nápotom v arcibiskupském stoličním chrámu Páně Olomouckém nedůstojnou moderní hudbu nástrojní odstranil a důstojnými pouze vokálními skladbami směru vážného a čistě církevního nahradil, kromě toho pak i na Velehradě a po krajinách venkovských při rozmanitých slavnostech, kdekolivěk se jen příležitost naskytovala, se sborem svým výtečně nacvičeným cit pro šlechtitou, pravou krásu budil a šířil, povolán jsa za kapelníka stoličního chrámu Olomouckého úřad nabídnutý nyní definitivně přijal. Skutkem tím důležitým velice posloužilo se reformě zpěvu kostelního, jelikož jednak v prvním chrámu arcidiecése olomoucké, kde stolice arcibiskupská se nalézá, *oficiálně* po odstranění laškující hudby nástrojní vážný a důstojný zpěv církevní výhradně se zavedl a tím již veškerým chrámům arcidiecése dáno pokynutí, kterého směru hudby posvátné jim jest přidržeti se; — jednak svěřeno řízení prvního kůru arcidiecése knězi hudebníku věhlasnému a energickému, který, jsa do nejtajnějších mysterií ryzého zpěvu církevního hluboce zasvěcen a myšlenkou

vznešené opravy nadšen, dovede dílu reformačnímu po celé Moravě zjednatí platnosti, jakož i valného a rychlého rozšíření. Ctihodná muza posvátného zpěvu nelezla v osobě nejdůstojnějšího vrchního pastýře, knížete arcibiskupa Bedřicha landhr. z Fürstenbergu, vznešeného mecenáše, přítele a zastávce. K důležitému a radostnému povolání přejeme Pavlu Křížkovskému štěstí, volajíc: Zdař Bůh! „Cec.“

* *Z českého musea.* V poslední schůzi hudebního odboru dne 6. t. m. přednášel redaktor těchto listů o zajímavém kodexu mši pocházejícím z r. 1544. z pera francouzského skladatele Petra Colinia, jenž býval členem král. sboru hudebního za krále Františka I., později pak ředitelem církevní hudby při katedrálím chrámu v Autunu. Zůstávajíce sobě sděliti trest přednášky řečené čtenářstvu našemu v jednom z nejbližších čísel, dodáváme pro tenkráte jen tolik, že se vůbec zdá, že velezajímavá tato památka hudební je vzácné unicum, neboť ani slovutný belgický badatel hudební J. F. Fétis o tomto kodexu nemá známosti, neuváděje jej v seznamu jinak dosti četných skladeb Petra Colinia. Jest dosud majetkem kůru děkanského chrámu v Labském Kostelci a byl nám laskavostí tamějšího ředitele kůru p. Nerudy k nahlédnutí zapůjčen. Bylo by velmi záslužné, kdyby památka tato pro dějiny umění hudebního veledůležitá stala se majetkem našeho musea, jemuž by dílem tím dostalo se vzácného příspěvku k sbírce starých památek hudebních.

* *Jindřich Káan z Albéstu*, jenž v zdejších kruzích hudebních stejně znám jest co nadaný skladatel i dokonalý virtuos na pianě, účinkovati bude v koncertě právníkův, jenž odbyván bude v únoru. Mimo to uspořádá umělec ten v nynější saisoně samostatný koncert, na jehož programu skvějí se vedle Bethovena, Mendelssohna, Šumana a Liszta, skladatelé slovanští: Chopin, Smetana a Fibich, k nimž poji se koncertista skladbami vlastními.

* „*Hud. listy*“ pokračují v posledním svém čísle v čistém svém řemesle nejmýšlnější provokace a sprostého utrhaní na cti, pokud se týče sporu, vzniklého pro Smetanovu zpěvohru „Dvě vdovy“. Bylo by nás nehodno, hájiti se proti takovému bídáctví, které vymývá se již z oboru žurnalistické diskuse a spadá přímo před forum trestní.

* Slovatné pěvecké kvarteto švédských dám zavítá tyto dny do Prahy a uspořádá ve středu dne 16. t. m. koncert v sále Žofinském.

* „*Cecilie*“, časopisu pro katolickou hudbu posvátnou, vyšlo číslo 12, jímžto vykonávala první svou roční pouť. Redaktor, vel. p. F. Lehner, osvědčil se co horlivý a vytrvalý bojovník za ideu reformy církevní hudby, jejížto nutnost uznává se přičiněním jeho i v nejbližších již kruzích po veškeré vlasti československé. Přejeme mu, by v šlechetné své snaze nalezal každým rokem vždy větší podpory, výsledek nemůže býti jinaký než dobrý. Chovají-li se i v hlavním našem městě někteří ředitelové kůru dosud netečně k zásadám „*Cecilii*“ hlásaným, tož

litovati toho jest, avšak proud časový více nezastaví a hanba bude jen na jich straně, pakli budou posledními! — Pročež jen statečně a vytrvale ku předu!

* Výbor „*Maticе hudební*“ zvolil v poslední schůzi své za předsedu p. Jul. Bennevice, profesora na konservatoři pražské, a za místopředsedu p. prof. dra. Houdka. V téže schůzi ustanovena co nejbližší premie dra. Norb. Javůrka skvostná sbírka „*Moravských národních písní*“, obsahující 100 krásnějších národních nápěvů různých kmenů moravských v mistrné úpravě. Premie tato zajisté nalezne i v nejbližších kruzích národa československého vřelých sympatií. Po vydání této premie přikročí se pak ihned k vydání II. oddělení Bendlovy zpěvohry „*Lejla*“. Odporučujeme „*Matici hudební*“ opětně přízni všeobecné, zasluhujet jednota tato zajisté horlivé podpory, aby mohla co nejvydatněji ve prospěch domácí naší literatury působiti.

* *Bibliotéky operních a operetních tekstův* vyšel nákladem Fr. A. Urbánka svazek 58., jenž přináší libreto k Mozartově zpěvohře „*Kouzelná flétna*“, v nové úpravě Jindr. Böhma.

* *K povšimnutí.* Místo ředitele kůru a varhánika jest — pokud se z týdeníku „*Nation*“ dovídáme — při městském farním chrámu Völkermarkt v Korutanech k zasedání. Příjem 600 zl.; volný byt mimo značnější vedlejší příjmy v tamějších hudebním a zpěváckém spolku, jakož i privátních hodinách. — Služba záleží v obstarávání hudby a zpěvu na kůru. Žádá se ovšem dokonalé theoretické vzdělání hudební, jakož i obratnost ve hře na varhany, klavír a housle. Dokumenty o dosaždním zaměstnání, stáří atd. s žádostí buďtež zaslány bez porta kollegialní kapitole Völkermarkt nejdéle do 25. prosince 1874.

Česká zpěvohra. „*Král a uhlíř*“ od Antónína Dvořáka. (Pokračování.)

O skvělém úspěchu nové zpěvohry Dvořákovy jakož i o provedení jejím a výkonech zaměstnaných v ní sil uměleckých jsme podali v čísle minulém ctěnému čtenářstvu svému nástinu podrobný. Že umělecká cena díla toho jest pro československou literaturu hudební značná i že síla její životní jest s to, aby ji udržela v stálém proudu na našem repertoiru operním, o tom též již zmínka učiněna. Zbývá nám ještě doplniti náčrtek, o skladbě Dvořákově učiněný, v jasnější obraz podrobnějším rozborem jednotlivých scen. Po vyhrnutí opony zaujme skladatel mysl posluchače již prvním svým „loveckým sborem“, jehož svěží melodie příjemně nás upomíná na živé národní písně československé zejména živě rytmičovanou částí svou. V druhé scéně seznamujeme se s Jindřichem, purkhrabětem křivoklátským, jenž průvodčím jest královým na lovu. Zádumčivý hled svůj upírá v zem a v teskném žalu vzpomíná na krásný předmět vroucích citů svých. Nálada ta polo žalná polo roztoužená jest v hudebním ohledu mistrně provedena. Onen přechod z teskné zádumčivosti ve vroucnější rozprouzení citové až ku stupni ohnivého roztoužení lásky jest slovo za

slovem tak zdařile naznačeno jak klesáním a stoupáním proudu melodického recte deklamačního, tak zvláště symfonickým průvodem orchestru, že dech se tají posluchači napnutím při těchto z duše vřelých se řinoucích tónech. Jest to jedna z nejkrásnějších partií celé opery. Přiblíží se nyní onen moment, kde družina lovem rozebratá postrádá krále a pána svého. Dává se zvukem rohu znamení, vše naslouchá napjatě, zdali ozvěnou nezazní lovců roh králův. Zajímavou touto kombinací signálů rohových začíná, mimochodem řečeno, též předehra k opeře, jež formou svou ouverturní upomíná poněkud na stálý směr francouzských skladatelův komických oper, zejména na Aubera, ostatně v provedení motivickém samostatnosti nikdy nepozbývající. — Po marném čekání odchází celá družina vyhledat krále zbloudilého. Následující scény až ku konci jednání prvního odehrávají se v chýši krivoklátského uhlíře. Dvojzpěv mezi Lidunkou, dcerou uhlíře Matěje a Jeníkem, jenž přišel, aby děvku drahou „o hubinku oloupil“, jest velmi ladně pracován; konec jeho se nám zdá však příliš rozvedeným po způsobu starších formálních duetů. Objevením se starého Matěje a statně jeho polovice manželské Anny přichází cukrující párek zamilovaných do ouzkých; hudební ilustrace celé té situace je velmi drastická, plná nejzajímavějších podrobností. Pouze kvinde, jež Matěj a Anna dávají statnému nápadníku dcery své, jest v hudební části lehčího zrna. Za to tím uchvatnější působí dojem závěreční čtvero zpěv této scény. Základní motiv, na němž kvartet jest zbudován, upomíná sice živěji na hlavní Valterův motiv z „Meistersingrů“, však dalším svým melodickým proudem, jakož i v krásné kombinaci všech hlasů bere se úplně samostatnou cestou přebohaté invence skladatelovy.

Zbloudilého krále přivádějí uhlíři do chýše Matějovy, jenž dle zevnějšku cizincova vidí v něm pána vzácného a když dozví se od téhož, že mluví s lovcem královským, a nad to ještě se svým jmenovcem (Matyášem), tu strojí mu hostinu dle starého zvyku slovanského. Scéna ta, v níž sbor uhlířů a zvědavých uhlířek se střídá se solisty dotýčnými, jest v hudebním ohledu mistrným zjevem konverzačního slohu hudebního. Dobrodružný král vpraví se rychle do svého nového okolí a po způsobu „Dona Juana“ prohlíží sobě uhlířské všecky krásky. Že oko jeho utkví déle než to žárlivost Jeníkova snést může, na stepilé postavě krásné Lidunky, jest pochopitelné. Vystoupení takové se strany královny ovšem pojednou celý dosavadní proud děje v jiný, z cela nový směr obrací. Nálada ta jest velmi přízniva šířemu proudu ensemblovému, kde každý jednotlivec současně s ostatními v pospolitě polyfonii svým citům průchod dává. Umístěným zde ensemblem uhodil libretista na pravou věru strunu: účinek místa toho, jež skladatel uměl využítkovati co nejplatněji, jest v pravdě úchvatný. Proud ten přetrhne Matěj prosbou ku lovcům zbloudilému, aby vypravoval, jakou příhodou se dostal až v tyto hlubiny lesa. Vypravování to jest provedeno

ve formě balady, již počítáme k nejzdařilejším číslům Dvořákovy partitury. Zvláštního rázu dodává číslu tomu střídavý zpěv krále se sborem, jenž svým refrainem krásnou folii tvoří ku solovému zpěvu v tonu baládním.

Starostlivá hospodyně Anna snáší pokrmy i nápoje na uctění hosta vzácného. „Pane Matěj jako doma“ pobízí bodrý uhlíř krále, jenž lovem i dlouhým blouděním unaven chutě ku stolu přisedá a dík vzdává za pohostění. (Dokončení.)

Provolání.

Ztratili jsme muže, kterýž jest a bude z našich nejvzácnějších. Ztráta jeho tím bolestnější jest, čím nadáleji nás stihla. Nad čerstvým hrobem Vítězslava Háška truchlí všechen český lid jako jedna rodina.

Podepsaný výbor má toho pevné přesvědčení, že vyslovuje toliko, co tane tisícům na jazyku: Čím povinni jsme vlastenci, jenžto rodnou zemi svou miloval, obohatil, proslavil, čím povinni jsme pěvci, jenžto skvělými plody svými vřadil své jméno mezi nesmrtelné velduchy a zůstane chloubou nejen své otčiny ale i veškerého Slovanstva; čím jsme povinni muži, ježto jsme netoliko ctili ale i milovali srdečně — toho nebudeme odkazovati teprv dětem nebo vnukům svým.

Postavíme Vítězslavu Háškovi v Praze důstojný pomník.

Podějme sobě bratrsky ruce; spojenou snahou dílo zdárně a rychle bude provedeno. Podepsaný výbor ke všem našim ctěným sborům, spolkům, družstvům jakož i ke všem jednotlivcům, kteří zesnulého básníka v laskavé chovají paměti, vznáší uctívou a snažnou prosbu, aby k uskutečnění záměru toho dle nejlepší možnosti své působili a přispívali. Přijímají příspěvky budou „Beseda umělecká“ v Praze (Široká ulice č. 25 nové), sl. spolek „Svatobor“ a všechny naše časopisy, jež tímto za to snažně žádáme.

Správní výbor „Umělecké Besedy“ v Praze.

Konkurs.

Při

katedrálním chrámu v Seni

(v Chorvátském Přímoří)

uprázdňeno jest místo

ředitelů kůru a spolu varhaníka

s ročním služným 400 zl. mimo štolu.

Ostatní příjmy obnášeti mohou rovněž tolik i více. Kdož by o místo toto ucházeti se hodlal, necht' zašle žádost svoji (něm. sepsanou) všemi doklady opatřenou veledůstojné kapitole řečeného chrámu a necht' adresuje: „An das hochwürdigste Domkapitel in Zengg (Kroat. Küstenland)“.

DR. BEDINI,

kanovník a domácí prelát J. Sv. Pia IX.

„Maticce hudební“

jediná to jednota, kteráž pečuje o vydávání laciných skladeb domácích, zejména pak zřetel obrací k zpěvohrám vlasteneckých našich skladatelů, doporučuje se všem milovníkům a příznivcům českého umění hudebního k laskavému povšimnutí.

Roční příspěvek obnáší pouze tři zl., začez obdrží členové buď úplný klavírní výťah i se slovy nějaké zpěvohry (v krámské ceně za 8 zl.) aneb jiné hudebniny (v krámské ceně nejméně 6 zl.) Dosud vydány jsou nákladem „Maticce hudební“:

Smetanova kom. zpěv. „*Prodaná nevěsta*“
co premie za rok 1872.

Bendlova romant. zpěvohra „*Lejla*“ (I. a II. jedn.)
co premie za rok 1873.

Příští premie podá členům dokončení „*Lejly*“.
Kdož by si přál mítí Bendlovu velkolepou skladbu úplnou, nechť zašle příspěvek 3 zl. a zapsán bude ještě do ročníku 1873, načež se mu ihned zašle I. oddělení „*Lejly*“.

Veškeré hudebniny nákladem „Maticce hudební“ vyšlé dostati lze v kněhkupectví dra Ed. Gregra a Ferd. Dattla v Praze. Tamtéž lze dostati

Ouverturu k Smetanově „*Prodaná nevěsta*“
upravenou pro klavír na 4 a 2 ruce skladatelem samým za 1 zl. 60 kr.

Upozorňujeme zároveň, že pro příští premii získána jest překrásná sbírka moravských národních písní (čítajíc přes 100 písní) upravených mistrně drem. Norbertem Javůrkem.

Příspěvky přijímá náš pokladník Em. Starý (Karlova ulice č. 147-I).

Výbor „Maticce hudební“.

Vypsání ceny.

Hudební odbor „*Umělecké Besedy*“ máje na zřeteli, jak málo dosud pěstována komorní hudba v domácí naší literatuře a chtěje i v tomto oboru povzbuditi k většímu ruchu skladatelskému, vypisuje tímto

cenu pěti dukátův

na nelepší skladbu komorní, buď duo, trio či kvarteto atd., pokud se týče s průvodem piana neb pouze pro šmyčcové nástroje. Konkurenční skladby zaslány buďtež nejdéle do 15. března 1875 p. dru. Lud. Procházkovi, jednateli hud. odboru. (Ječná ulice č. 7.)

Výbor hudeb. odboru „*Umělecké Besedy*“.

!!SYLVESTR!!

Právě vyšlo tiskem a nákladem firmy

Em. Starý a spol. v Praze:

„*Sboření Jericha*“ čili *Gratulace u pana Icika Šmuela Leona Jajtelesa barona z Meroresů.*
Komická scena pro mužské hlasy s průvodem piana složil V. Mazánek. Cena: Part. i hlasy 1 zl. 30 kr. Jednotlivé hlasy à 10 kr. r. č.

V tisku se nachází a těchto dnů vydána bude:

„*Zabí beseda*“, hudební žert pro mužské hlasy s průvodem piana, složil Lud. Procházka.

Dále na skladě jsou:

„*Už ho vedou Martina*“, žertovný sbor pro mužské hlasy s průvodem orchestru (brkačky) a turecký buben (solo), složil V. Mazánek. Cena: Part. a hlasy 80 kr. Jednotlivé hlasy à 10 kr.

„*Špatné tanečnice*“, komické tercetto pro dva tenory a 1 bas s průvodem piana, složil Jos. Paukner. Cena 1 zl. 50 kr.

„*Staří mládenci*“, komický dvojzpěv pro tenor a bas s průvodem piana, složil J. Paukner. Cena 60 kr.

„*Spiknutí v Chroustovicích*“, komický trojzpěv pro tři basy s prův. piana, složil J. Paukner. Cena 1 zl. 50 kr.

„*Manželova opička*“, komická píseň pro bas s prův. piana, složil J. Paukner. Cena 60 kr.

„*Mazurka na brkačky*“ pro 4 mužské hlasy složil J. Paukner. Cena 70 kr.

„*Koncert na brkačky*“ pro 4 mužské hlasy, složil Karel Bendl. Cena 70 kr.

„*Šumaři*“, komický dvojzpěv pro dva basy s prův. piana, slož. J. Paukner. Cena 50 kr.

„*Radosti manželské*“, humoristická scena pro tenor a bas s prův. piana, slož. J. Paukner. Cena 75 kr.

„*Kdo má zpívat*“, humoristická scena pro tenor a bas s prův. piana, slož. J. Paukner. Cena 70 kr.

„*Reformátoři divadla*“, složil K. Podskalský, žertovný dvojzpěv s prův. piana 90 kr.

„*Zpěv Mandarinů*“ z frašky: „*Chňap, Lap, Šňůra*“ pro mužské hlasy s průvodem piana, upravil V. Hřimalý. Cena 50 kr.